

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 24. marraskuuta 2023
(OR. en)

15924/23

LIMITE

EPPO 46
COPEN 413
FIN 1229
GAF 40
CSC 541

ILMOITUS

Lähettiläjä:	Puheenjohtajavaltio
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto
Asia:	Euroopan syyttäjänvirasto – Tutkimus EPPOn toiminnasta – Suhteet kansallisiin viranomaisiin

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena edellä mainittu puheenjohtajavaltion ilmoitus.

Johdanto

EPPO aloitti operatiivisen toimintansa 1. kesäkuuta 2021 tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) perustamisessa 12. lokakuuta 2017 annetun neuvoston asetuksen (EU) 2017/1939 myötä.

Kyseisen asetuksen 119 artiklan 1 kohdan mukaan komissio teettää arvioinnin asetuksen täytäntöönpanosta ja vaikutuksista sekä EPPOn ja sen toimintatapojen vaikuttavuudesta ja tehokkuudesta. Asetuksen 119 artiklan 2 kohdassa todetaan, että komissio tekee lainsäädäntöehdotuksia, jos se toteaa, että tarvitaan täydentäviä tai yksityiskohtaisempia sääntöjä EPPOn perustamisesta, sen tehtävistä tai sen toimintaan sovellettavista menettelyistä, mukaan lukien sen rajat ylittävät tutkinnat. Arviointikertomus asetuksen täytäntöönpanosta ja vaikutuksista on määrä esittää viimeistään 1. kesäkuuta 2026 eli viiden vuoden kuluttua EPPOn operatiivisen toiminnan aloittamisesta.

Poliisiyhteistyötä ja oikeudellista yhteistyötä rikosasioissa käsittelevän koordinoitukomitean (CATS) Madridissa 8. syyskuuta 2023 pidetyssä epävirallisessa kokouksessa keskusteltiin kansallisten oikeuslaitosten ja Euroopan syyttäjänviraston välisestä yhteistyöstä.

CATS-komitean 17. marraskuuta 2023 pidetyssä kokouksessa komissiota pyydettiin esittelemään EPPO-asetuksesta vuonna 2022 teettämänsä tutkimuksen tärkeimmät tulokset. Itse tutkimus jaettiin kokouksen jälkeen. Komissio korosti, että tutkimuksen johtopäätökset eivät välttämättä vastaa komission kantaa eivätkä korvaa asetuksen 119 artiklaan perustuvaa arviointikertomusta, vaikka ne otettaisiinkin siinä huomioon.

Tutkimuksen alkuperäistä painopistettä eli kysymystä tiiviimpään yhteistyöhön osallistuvien jäsenvaltioiden kansallisen lainsäädännön yhteensopivuudesta EPPO-asetuksen kanssa on laajennettu siten, että se kattaa joitakin EPPOn toiminnan tehokkuuteen ja vaikuttavuuteen liittyviä seikkoja, jotka johtuvat itse asetuksen tekstistä, riippumatta täytäntöönpanosta jäsenvaltioissa. Menetelmässä noudatettiin kahta erilaista lähestymistapaa. Kansallisen lainsäädännön arvioimiseksi toimeksisaaja keräsi tietoja 22 osallistuvasta jäsenvaltiosta kansallisten oikeudellisten asiantuntijoiden ryhmän tuella. Asiantuntijat haastattelivat myös kunkin osallistuvan jäsenvaltion Euroopan syyttäjää tai valtuutettua Euroopan syyttäjää. Kansalliset oikeudelliset asiantuntijat laativat vastaavuustaulukot ja kansalliset tiivistelmäraportit, joissa esitetään yleiskatsaus kansallisesta oikeudellisesta kehyksestä ja siitä, onko se asetuksen mukainen. Arvioidakseen itse asetuksen vaikuttavuutta koskevia kysymyksiä toimeksisaaja teki asiakirjatutkimuksen ja haastatteli EPPOn keskusvirastossa sekä hajautetulla tasolla toimivaa henkilöstöä Tutkimuksessa keskitytään joihinkin EPPO-asetuksen säännöksiin, ja siinä analysoidaan paitsi kansallista lainsäädäntöä myös itse asetukseen liittyviä kysymyksiä. Pyrittäessä selvittämään, ovatko kansalliset lait EPPO-asetuksen mukaisia, merkittävimmät huolenaiheet olivat tutkintatuomarien ja muiden kansallisten viranomaisten rooli EPPOn tutkintatoimien yhteydessä, EPPOn riippumattomuus, tietojen ilmoittaminen, rekisteröinti ja todentaminen sekä toimivaltaristiriitojen ratkaiseminen. Itse asetuksen tekstiin liittyvien kysymysten osalta suurimmat huolenaiheet ovat EPPOn asiallinen toimivalta, EPPOn oikeus ottaa asia käsiteltäväksi, rajatylittävät tutkintatoimet ja laajempi analyysi EPPOn riippumattomuudesta.

Tutkimuksessa katsotaan, että useissa osallistuvissa jäsenvaltioissa kansallinen lainsäädäntö ei välttämättä ole täysin asetuksen mukainen, mikä voi estää EPPOa hoitamasta tehtäviään asianmukaisesti. Kyseisten havaintojen perusteella komissio ilmoitti, että se aikoo käydä jäsenvaltioiden kanssa kahdenvälisiä keskusteluja mahdollisista noudattamatta jättämiseen liittyvistä kysymyksistä ja keinoista niiden ratkaisemiseksi.

Tutkimuksesta on syytä keskustella tarkemmin neuvoston valmisteluelimissä.

Tällä välin ja tutkimuksen perusteella puheenjohtajavaltio katsoo, että on hyödyllistä arvioida EPPOn operatiivista toimintaa ensimmäisten kahden ja puolen vuoden ajalta sekä tarkastella erityisesti kokemuksia, joita on tähän mennessä saatu EPPOn ja kansallisten viranomaisten välisissä suhteissa. Nämä suhteet ovat olennaisen tärkeitä EPPOn moitteettoman toiminnan kannalta. Ne koskevat muun muassa riittäviä resursseja, erikoistuneiden tutkijoiden saatavuutta, viestintä- ja raportointikanavia ja toimivallan jakoa. Useimpia näkökohtia käsitellään EPPO-asetuksessa, mutta nyt meillä on kokemusta sen täytäntöönpanosta ja haasteista.

Ministereitä pyydetään vastaamaan seuraavaan kysymykseen:

Ministereitä pyydetään edellä esitetyn perusteella esittämään näkemyksensä kansallisten viranomaistensa ja EPPOn välisistä suhteista ja kertomaan EPPOn toiminnan aloittamisen jälkeen havaituista mahdollisista ongelmista tai puutteista sekä mahdollisista aloista, joilla olisi parantamisen varaa.